

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

ANO XXXIII (27).

Štev. (No.) 26

BUENOS AIRES

27. junija 1974

Zakaj gonja proti Cerkvi

Kdor pobliže zasleduje razmere v domovini, je lahko v zadnjih letih zaznal krožno pot razmerja med režimom in Cerkvio. Ta pot, ki je bila v prvih letih po revolucioni za Cerkev trnjeva in polna neprilik in pregnjanj, je v poznejši dobi prevzela bolj strpen značaj. Partijska vlada je iz raznih vzrokov notranjih in zunanjih koristi, zlasti zaradi zunanjepolitičnega ugleda, popuščala v svojem protisovjetskem nastopanju. Ta odjuga se je stopnjivala od prvih stikov s Svetim Sedem, tja do protokola in končno do obiska diktatorja Tita v Rimu, ko je bil sprejet v audienci tudi pri papežu.

Ob tem obisku se je krožna pot, katero smo omenjali znašla na smeri povračanja v prvotni položaj nestrpnosti. Takoj po obisku, če ne že pred njim, so se začeli pojavljati razni primeri pregnjanja; najprej posamezni, potem pa vedno bolj številni: sodniški postopki zaradi verouka, napadi zaradi socialne dela duhovnikov ali cerkvenih organizacij, kritike zaradi „političnih“ izvajanj hierarhije, pritisk na verski tisk, prepoved zbiranja sredstev za sklad „lačnih otrok“, gonja zaradi dela z mladino in še in še.

Največji globalni konflikt pa je nastal ob javni obravnavi osnutka za novo uставo, ko je jugoslovanska škofovska konferenca (kakor tudi slovenska posebej, in tudi konference drugih republik) javno izrazila svoje pripombe, v obrambo pravic vernikov, v obrambo verske svobode. Odmev tega spopada še vedno doni po Jugoslaviji, in je trav v zadnjih mesecih sprožil nove napade.

Ti napadi so se pojavili zlasti na Hrvaskem. Tako je „Večerni list“ sprožil ostre gonjo proti zagrebškemu nadškufo Kuhariču, hrvatskemu metropolitu in predsedniku Jugoslovanske škofovske konference. In kaj je storil nadškof Kuharič, da je povzročil jezo partije? V letosnjem velikonočnem govoru se je odločno postavil za pravice Cerkev in vernikov. Takole je govoril svojim vernikom:

„Zadnji čas ste mogli večkrat brati v raznih listih določene izjave, opozorila, celo pretnje na račun enega dela cerkvenega vodstva, ki naj bi prehajal na politično področje.“

Ko smo dali svoje izjave v razpravah ob ustvarjanju nove ustawe, smo to storili z najbolj poštenimi nameni in s prepričanjem, da poudarimo vse razsežnosti verske svobode. Ko smo v „Sporočilu javnosti“ spet pojasnili, kako razumemo versko svobodo, in ko smo opozorili na določena dogajanja in na določene javne trditve, ki jih imamo za nasprotne uresničevanje verske svobode, smo prav tako stali na področju svoje odgovornosti. Zato moramo vsa ta opozorila, otožbe, mogoče celo tudi pretnje mirne vesti odkloniti.

Mogoče zveni malo čudno, a dogaja se tudi to, da nam škofom preko časopisov priporočajo, naj bomo POSLUŠNI PAPEŽU. Tako priporočanje imamo, najmajeje rečeno, za zgrešeno in neumestno. Če gre za mir na svetu, je papež zanj in mi škofje smo prav tako zanj. Ta mir na svetu pomeni zaščitenost vsakega človeka, mir, dostojanstvo in spoštovanje slehernika na kateremkoli delu zemlje. Zato imamo tudi sporočilo, naj poslušamo papeža, za povsem neučinkovito. Ne dopuščamo nobene igre na račun naše poslušnosti sv. očetu.

Prav tako ne moremo razumeti, da se nam dajejo nauki o KONCILSKI OBNOVI. Na koncilu prisotni škofje smo se globoko včivljali v velike misli koncila, zato mislim, da ni potrebno, da se nam dajejo nauki, kako razumeti in kako tolmačiti koncil. Koncil gotovo ni hotel blagosloviti ateizacije sveta!

Prav tako zavračamo vsakršno DELITEV cerkvenega vodstva v nepenapravni del. To operiranje duhovništva z nalepkami nima za nas nobenega pomena, kajti za nas je bistveno, kaj je resnica in kaj je dobro. Vse, kar je

NAŠE DOLŽNOSTI NISO PRENEHALE LETA 1945

Zadnji junijski dnevi teko, posvečeni spominu vseh žrtev, padlih med revolucijo in okupacijo v naši domovini, zlasti pa spominu dvanajst tisoč naših mož in fantov zločinsko pomorjenih leta 1945. V njih spomin in naš premislek, objavljamo nekaj najbolj značilnih odstavkov iz govorja, ki ga je Milan Maister imel na spominski proslavi v Slomškovem domu v Ramos Mejša v soboto, 22. t. m.

Mučenštvo se spoznava po namenu in načinu smrti, ne pa po poimenovanju, ki ga daje ubijačev dekret. Mi vemo za resnico in kljub temu, da komunistični Kajn že 29. let lepi nanjo etikete laži in potvarjanja, nam ne more vzeti jasnovidnosti, po kateri spoznavamo svoje mučence.

Ko označujemo mučenisko naravo njihove smrti, se postavljam v njihov mesec junij 1945, v njihovo mišljenje, v trenutkih smrti v tisti zgodovinski trenutek slovenskega naroda. Kdor hoče razlagati resnico s poznejšim dogodki, dela nasilje resnici in varja sebe, svoj narod in svet.

Na krščansko mučenštvo naših junakov sijojo še druge luki. Po zakonih nadnarave je tudi njihovo smrt kakor slovenski narod zalila tema in nož. Njihov grob je zapuščen, porinjen v gozdove in kamen molka je zavallen nanj. Toda iz vsakega moriča je Bog dopustil izhod vsaj ene prtiči da pripravi za mučence in za narod vstajensko jutro. Zrno je zakopano, a klije tako, da mu dogodki česa dajejo rast. Naš narod se nahaja danes ranjen, razkrojen, moralno zdrobjen, potlačen pod brezboštvom — in ravno proti vsemu temu je šel boj naših mučencev. Komunizem je hotel uničiti krščenstvo slovenskega človeka, zato se mu je uprl. Njihova smrt je vrgla v zemljo sema novega krščanstva našega naroda, ki bo pogalo tako v domovini, kot v zdomstvu.

Našim mučenem smo globoko hvaležni. Naše življenje je bilo rešeno zaradi nojihovega junaštva v bojih, blagovljeno pa bo njihovi mučenški smrti! Hvaležnost nas obvezuje da do resnično, pravično in dobro, je za nas sprejemljivo. Vse, kar nasprotuje resnici, pravici in dobremu poedincu, družine, naroda, za nas ni sprejemljivo.

Ni potrebno, da nas kdo uči, kako je treba LJUBITI človeka, domovino in svoj narod! Nam je tu najpopolnejši učitelj Jezus Kristus, ki je razdelil največje mero ljubezni. Njegova mera ljubezni je umreti za druge.

Očita se nam, da poskušamo DELITI DRUŽBO na vernike in nevernike. Vsespolno pravno načelo je, da ima slehernik pravico živeti po svojem prepričanju. Potemtakem vprašanje vere ali nevere ne bi smelo biti postavljeno, kadar gre za pravice vsakega človeka do kraha, stanovanja, službe. Če se danes mnogi verni profesorji in učitelji ne upajo javno priti v cerkev v mestih službovanja, kdo je za to odgovoren? Mislim, da za to ni odgovorna Cerkev.

Ponovno trdim, da človek ne živi samo od kraha. Za človekovo življenje je potrebna tudi božja beseda, potrebne so duhovne vrednote. Človek ni samo telo, človek ni samo številka na proizvodnem traku, človek ni samo želodec, ki bi ga zadoščalo osrečiti s kosom kraha. Človek je daleč globlja resničnost, božja podoba je, poklican je, da zavestno in globoko živi svojo skupnost z Bogom. To ne more nikomur škoditi, to ne more biti proti nikomur najverjeno.

Naj vsi, s katerimi se srečujemo vsak dan, občutijo da ne trosimo razdrogov, in delitev! Naj občutijo, da nosimo Kristusovo ljubezen, s katero želimo objeti vse ljudi!“

Tako nadškof Kuharič. In te izjave, kjer le zahteva pravice, ki vernikom pripadajo po naravnem pravu, pa tudi po pisani jugoslovanski ustawi, so povzročile kampanjo proti metropolitu in proti Cerki sploh.

vih nismo mrtvi in živi ne bodo mrtvi, če bo naše življenje nosilo naprej idejo, ki je bila vzrok njihove smrti in katere je njihova smrt zadobila vrednost.

Dvoje dejani hvaležnosti je možnih in obveznih. V večnosti ne potrebujejo drugega kot naše molitve, v človeškem dogajanju pa potrebuje njihov vzor potrjenja in zgodovinske jasnosti tudi tam kjer se jih ne pozna ali ne призна. Rešeni brodolomi, ki smo begunici in rešenci iz vlakov, moriči in grobov, smo dolžni pričevati o njihovem krščanstvu in slovenstvu.

Spominske proslave pospešujejo transfuzijo krvi mučencev v našo osirotnelo kri, da obnovimo namene, odločnost, vero v obstoje in živost slovenskih kristjanov. Pomoč, za katero prosimo Boga preko naših mučencev, ni samo za religiozno, temveč tudi za narodno vero; za vero v moralne, etične in zakone narave. Naša protikomunistična borba je bila proti rušenju božjih zakonov, katero je po zavladu komunizma prineslo slovenskemu narodu duhovno opustošenje. Boj proti vključuje boj za Smrt v borbi proti komunizmu, ki še danes največja nesreča za slovenski narod, je smrt za krščanstvo, ki hčete spolnjevati božje zapovedi, ki so edina pot v srečo človeka in narodov.

Ko je sv. Pavel v rimskih ječah čakal več let na obsodbo in obglasilje, poroča sv. pismo — ni nikje od ječariev odšel, ne da bi bil poučen o evangeliju Dolžnost pričevanja o božji razodeti resnici ni odpadla, ko so padle na Pavlove roke in noge verige jetništva.

Prav tako dolžnosti slovenskih zdolgov niso prenehalile leta 1945 in nobeden od nas nima pravice odpovedati spolnost pričevati o dogodkih, ki so pokopali dvanajst tisoč krščanskih in narodnih mučencev. Naj nikje, ne rojak, ne gostitelj, ne tuje, ne ječar, ne odide od nas, ne da bi bil poučen o resnici teh smrti. Bolečina spomina se bo prelila v resnico, ki bo edina oblažila in ozdravila rane.

Ta kampanja je seveda našla svoj odmev tudi na X. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije. Precej je bilo tam govora o „političnem delovanju“ Cerkev. Zlasti pa je bilo razpravljanja o problemu mladine. Partijo najbolj boli, da se mladina vedno bolj številno obrača k Cerki, v kateri išče smotra svojemu življenju. Zanimivo je, kakor je ta problem osvetil v kongresni „Komisiji za razvoj, idejnopolitično, organizacijsko in akcijsko usposabljanje ZK“, delegat te komisije Dragutin Miholček. Takole je dejal:

„Cerkev poskuša na vse mogoče načine kontaktirati z mladino. Njeno delo se ne omejuje več na bogoslužje, temveč se ukvarja z raznovrstnimi športnimi, zabavnimi in rekreativnimi dejavnostmi. Tako omogoča mladim, da se srečujejo z vrstniki, in nikakršen čudež ni, da nekateri mladinske organizacije izgubljajo veliko članov. Največji problem mladinske organizacije je, kje naj se njeni člani zbirajo. V mnogih vasih in mestih smo zgradili družbene domove, katerih namen je dobro znan, vendar jih uporabljajo kot skladišča in prodajne prostore posameznih delovnih organizacij. Da bi se izognili vplivu klera nad mlado generacijo, bo treba te domove ponovno vrnilti krajevnim skupnostim, saj bomo le tako omogočili mladini, da se bo imela kje zbirati in da bo lahko aktivno delovala. Ne smemo pozabiti, da brez vpliva ZK, brez njenega aktivnega dela z mladimi ne bomo veliko dosegli.“

Kljub naporom, kljub pritiskom na vse plasti družbe, partija vidoma izgublja svoj vpliv. Napadi na Cerkev, njene predstavnike in njene člane so le brezupni poiskusi da bi strla silo, ki raste iz naroda in za katero se narod bori: željo po svobodi. In to verski, narodni in politični svobodi.

Kljub naporom, kljub pritiskom na vse plasti družbe, partija vidoma izgublja svoj vpliv. Napadi na Cerkev, njene predstavnike in njene člane so le brezupni poiskusi da bi strla silo, ki raste iz naroda in za katero se narod bori: željo po svobodi. In to verski, narodni in politični svobodi.

TITOV REFERAT NA X. KONGRESU KPJ BILANCA DIKTATURE TREH DESETLEJ

Kakor smo pred kratkim poročali, je bil na 10. kongresu jugoslovanske KP prvi in najvažnejši govornik jugoslovanski komunistični diktator Tito.

Njegov „referat“, kakor ga uradno imenujejo, je obsegal ok. 30.000 besed, prava poplavila hvalisan tkm. partijskih dosežkov, napoved na neprestane „nasprotnike socializma“ in razlag samoupravljanja, za katero tudi sam ne ve, kaj in kakšno je in naj bi bilo. Naslov svojemu referatu je diktator Tito dal: „Boj za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja v naši državi in vloga Zveze komunistov Jugoslavije.“

Diktator Tito je referat razdelil, odn. mu ga je razdelil Kardelj, ki ga je v glavnem sestavil, na štiri dele: 1. Spremembe v sodobnem svetu in zunajna politika SFRJ; 2. Materialni in družbeni razvoj na temeljih samoupravljanja; 3. Nadaljnja graditev družbeno-ekonomskega sistema na temeljih samoupravljanja in 4. Uresničevanje vodilne vloge Zveze komunistov v razvoju socialističnega samoupravljanja.

Na prvi pogled je razvidno, da diktator Tito do onemogočnosti poudarja in ponavlja besedo „samoupravljanje“, kakor tudi da mu je ena najljubših besed „emotnost“ odn. „edinost“, tako v partijski kategoriji med jugoslovanskimi narodi. Iz teh dveh postavk si skrben bralec Titovega triurnega samogovora (ki ga ni vsega sam prebral, zaradi starosti, poslušati pa so ga morali — in se je mnogim od dolgočasa dremalo — partijski delegati) takoj ustvari sodbo: samoupravljanje ne steče in ne steče, edinstvo ni in ni. Zato je treba o obet toliko govoriti, toliko pisati. In Tito to, „žalost“ ugotavlja po treh desetletjih partijskih diktature nad jugoslovanskimi narodi, saj sam ponavljajo tudi besedico „žal“. Tito referat na tem 10. kongresu jugoslovanske KP ni bil podoben tistim na prejšnjih partijskih kongresih. Razumljivo ker sam meni, da je verjetno to zadnji njegov partijski kongres. Zato je podal nekakšno bilanco tridesetletne partijske odn. svoje osebne diktature nad jugoslovanskimi narodi, ki jo je bil dobil iz rok sovjetskega komunističnega diktatorja Stalina.

Tito referat na tem 10. kongresu jugoslovanske KP ni bil podoben tistim na prejšnjih partijskih kongresih. Razumljivo ker sam meni, da je verjetno to zadnji njegov partijski kongres. Zato je podal nekakšno bilenco tridesetletne partijske odn. svoje osebne diktature nad jugoslovanskimi narodi, ki jo je bil dobil iz rok sovjetskega komunističnega diktatorja Stalina.

NEUVRŠENOST IN NEVTRALNOST

Če so doslej še morda kakšne vladne svobodne Zahodne vlyade na svobodnem Zahodu dvomile v resničnost neprestanega zatrjevanja poznavalcev jugoslovanskega komunizma, da je namreč privržen Moskvi in da je vsa igra o tkm. neuvršenosti le več ali manj taktičnega ne pa ideološkega značaja, potem jim je, tako upamo, diktator Tito na 10. kongresu Jugoslovanske KP ta dvom za vselej odpravil. Odkrito je priznal: „Vselej smo poudarjali, da neuvršenost nikakor ne pomeni nevtralnosti. Odnos politike neuvršenosti do velikih sil in drugih držav je odvisen od njihovega obnašanja in delovanja v mednarodnem življenju.“ Edino pravilno pa se v mednarodnem življenju „obnaša“ po Titovem mnenju Moskva.

Nenavadno „zavezništvo“ Jugoslavije z Arabci, ki je diktatorju Titu in preko njega in njegove partije jugoslovanskim narodom prineslo že marsikatero nevtralnost in padec prestiža v mednarodnem svetu, se je pokazalo tudi ob nedavni petrolejski krizi. Arabci so tudi komunistični Jugoslaviji zvišali ceno petroleja, kakor svojim „nasprotnikom“ Zato se diktator Tito v svojem referatu ni mogel ogniti temu dejstvu, a ga je dialektično takole zavil: „Skok v cehah naftne in drugih surovin je drastično razkril globino nasprotij“ v mednarodnem gospodarstvu, s čemer se je ognil direktni omembi Arabcev, da je lahko takoj zatem zvrzel krvido za zaostalost nerazviti držav, med katere spada tudi njegova Jugoslavija, na industrijsko razvite države“, ki da „zlasti poskušajo razcepiti neuvršene države s tem, da segajo po najrazličnejših mahinacijah in pritiskih.“ Tu se je diktator Tito spomnil „iztopa“ Egipta iz sovjetskega območja in sedanje egičanske navezanosti na ZDA.

MOLK O GENOCIDIH V JUGOSLAVIJI

Kakor na nobenem prejšnjih partijskih kongresov, tudi na sedanjem 10. kongresu diktator Tito ni pozabil na Latinsko Ameriko in tu še posebej na Čile, ki ga kot partijca silno boli. „Niso

(Nad. na 3. str.)

ČETRTI SVET

DVAJSET NAJREVNEJSIH DRŽAV

Svetovni finančniki, ki so se pretekli teden zbrali v Washingtonu na zborovanju Mednarodnega denarnega sklada (International Monetary Fund - IMF), so se sicer sporazumieli o ukrepih za olajšavo finančnih problemov nekaterih držav v zvezi z visokimi petrolejskimi cenami. Pustili pa so mnoga še težja vprašanja nerešena.

Dogovorili so se, da bo v sklopu IMF ustanovljen poseben tkm petrolejski sklad, v katerega naj bi vlagale svoje petrodolarje arabske in druge države, ki si grmadijo dolarje na račun visokih petrolejskih cen, nakar bi IMF iz tega sklada posojal potrebnim državam. Direktor IMF, Nizozemec Johannes Witteveen je objavil, da je v prvih dneh dobil od petrolejskih držav obljub za 3600 milijonov petrodolarjev.

Na zborovanju so se tudi dogovorili, da bodo države, ki imajo v svojih bankah velike rezerve zlata, le-tega postopoma „osvobajale“, da bodo z njim krile svoje državne proračunske primanjkljaje. Zlato v bankah je obdržalo svojo nizko ceno, medtem ko je na prostem trgu v zadnjem mesecu lanskega leta in prve meseci letosnjega poskočilo za več kot trikrat.

Toda vsi finančni strokovnjaki ugotavljajo, da so zgornji ukrepi le kratkoročni in ne rešijo večjih in težjih vprašanj. Med te spada problem proračunske primanjkljaje visoko industrijskih držav, kar so Zahodnoevropske države in Japonska, izjemno ZDA in Zahodne Nemčije, za kateri ugotavljajo, da bodo primanjkljaji „strukturni“, se pravi stalni vse dotlej, dokler bodo petrolejske cene ostale visoke.

Nekateri optimistični finančniki so napovedovali, da bodo Arabci svoje petrodolarje trošili bodisi z nakupovanjem industrijskih proizvodov ali z dol-

SET in COMECON

OB 25-LETNICI

Pred 25 leti, leta 1949, je Moskva v protiutež zahodnoevropski gospodarski skupnosti in da bi svoje vzhodnoevropske satelite povsem navezala nase, ustanovila tkm. Comecon (Svet za medsebojno gospodarsko pomoč), v katerega so se morale vključiti vse sovjetske satelitske države. Titova Jugoslavija se je vključiti izognila, ker jo je Stalin pol leta prej, junija 1948, izgnal iz Kominforma, se pravi iz sovjetske satelitske skupnosti.

Pred kratkim so se vodje držav Comecona sestali v bolgarski prestolnici Sofiji pod predsedstvom sovjetskega ministrskega predsednika Kosygina.

V Moskvi so se dolgo trudili, da bi prikazali Comecon kot vsaj enakovredno, če že ne boljšo gospodarsko organizacijo, kar je Skupni evropski trg. Toda to se jim ni posrečilo, ker so razlike med posameznimi sovjetskimi sateliti prevelike, razlike med njimi in ZSSR pa še toliko večja, da bi kakor koli mogli predstavljati homogeno gospodarsko celoto, kar jo predstavlja SET.

V SET-u je enakost med članicami popolna, ker so vse visoko industrijsko razvite države in vlada med njimi v tem pogledu skoraj popolno ravnotežje. V Comeconu pa je razlika v industrijskem pogledu med ZSSR in sateliti ne-

Vladimir Kavčič: Zapiski

Odlomki in misli iz knjige „legendarnih“ pričevanj, ki je izšla v Mariboru leta 1973:

„Gotovo poznate knjigo, ki so jo izdali ob 20-letnici osvobojenja? Brodnik je tedaj še sveto verjal, da gre komu za zgodovinsko resnico. A so njegov prispevek odbili. Osvoboditev kaznilnice v Gabrju so opisali po svoje. Brodnik je bil obsojen kot gestapovec, zato tudi med vojno ni mogel imeti nobenih zaslug. Njegov delež so si prisvojili drugi npr. Peter, bivši odredni komandant... Nenadoma se izkaže, da si neko vlogo prisvajajo ljudje, ki je tedaj niso imeli... Govorila sem z Majljam (Brodnikovim tovaršem). Leta, ki jih je preživel na Golem otoku in v bosenskih rudnikih, so mu vtrnila neizbrisna pečat. Med drugim je tudi začel pretiravati s svojo pomembnostjo. Očitno je v njem rasil prepričanje, da je bil informirov le izgovor in da so se ga v resnicu skušali znebiti zaradi drugih stvari. Pričeval mi je, da je bil tedaj v vojski, in da ga je spravil pod ključ neki provokator, eden njegovih najboljših tovaršev... Sam mu je priznal, da je moral to storiti na ukaz... Zaradi česa?... Menda je preveč vedel. Sodeloval je pri osvoboditvi gabrske jetovišnice, kjer so zaplenili tudi pomembne dokumente. Kakšne?... O tem bi vam lahko pričeval.“

„Kakšno je (danes) moje stališče do vseh omenjenih vprašanj? Sodim podobno, kot večji del moje generacije. Moralno smo se začeli krhati po koncu vojne. Prej smo bili najbolj človeški del ljudstva... Mi ne odgovarjamemo za tisto, kar se je izrodiло. Veste, kdo je krit... Pri svojem delu pogosto prihajam v stik z mladimi ljudmi, predvsem s študenti. Marsikaj so že slišali...“

Mednarodni teden

JUGOSLOVANSKI KOMUNISTIČNI DIKTATOR TITO je vrnil obisk Zahodni Nemčiji, na katerega ga je povabil odstopivši socialistični predsednik Willy Brandt, ko se je pred meseci mudil na obisku v Beogradu. Pred Titovim prihodom v Bonn je Zahodna Nemčija objavila, da je za naslednja štiri leta posodila Jugoslaviji 700 milijonov dolarjev. Komunistična Jugoslavija ima nameč z Zahodno Nemčijo velik deficit. Iz Zahodne Nemčije kujuje dvakrat več, kar ji prodaja Razliko Titovi gospodarski „strokovnjaki“ krijejo z milijoni dolarjev, ki jih pošilja domov pol milijona jugoslovenskih delavev, ki delajo v Zahodni Nemčiji in z milijoni dolarjev, ki jih v Jugoslavijo letno troši poldrug milijon zahodnonemških turistov. Tako se vsi milijoni dolarjev spet vračajo v Zahodno Nemčijo.

Letališče v Kölnu pri Bonnu je bilo močno zastraženo, Tito sam pa je tudi obdan z močno stražo, ker se bojni atentata iz vrst protikomunistične emigracije.

TEDEN DNI pred Nixonovim obiskom v Moskvi je sovjetska KGB polovila in zaprla stotine sovjetskih državljanov judovske krvi, ker se boji, da bi na moskovskih ulicah uprizorili pred Nixonom protestne demonstracije proti sovjetskemu režimu. Sovjetska KGB te jude označuje za „aktiviste“ in jih je vnaprej obdelala „namernavane provokacije“ ob priliki Nixonovega obiska v Moskvi.

V AVSTRIJI so izvolili za novega državnega predsednika 59-letnega Rudolfa Kirchschlägerja, ki je bil doslej avstrijski zunanji minister. Prvič po drugi svetovni vojni ima Avstrija za predsednika moža, ki ne pripada socialistični stranki. Kirchschläger ni član nobene avstrijske stranke.

IZ KITAJSKIEH PRIHAJAJO v svobodni svet poročila o velikih nemirih in krvavih obračunih med raznimi kitajskimi komunističnimi frakcijami v notranosti države. Samo v provinci Kian-

premostljiva, vključno za nekoč močno industrijske države, kakor sta bili češkoslovaška ali Poljska in v petrolejskem pogledu Romunija.

Dasi je po svoji organizacijski strukturi Comecon podoben SET-u: izvršni odbor, stalni gospodarski svet, tajništvo, banka za razvoj, odbor za gospodarsko načrtovanje, itd., pa odloča samo Moskva. To pa v njem odnosu do satelitov in prvi vrsti vodijo ideološko-politični motivi, ne gospodarski, prav tako, kakor do ostalega sveta. Ravnobratno, kar se d gaja v SET-u. V tem je ta majhna velika razlika med gospodarsko organizacijo svobodnega in gospodarsko organizacijo nesvobodnega sveta.

Zdaj jih dajem prav. Oni že sodijo in bodo sodili o naših dejanjih. Neprimereno bolj so občutljivi kot mi. Le malo takojmenovanih objektivnih dejstev so pripravljeni upoštevati. Vedo več o svetu, kot smo mi vedeli v njihovih letih... Če Brodnika in njemu podobnih ne bo ste oprostili vsake krvide, se v njihovih očeh naš pretekli čas ne bo dosti razlikoval od tistega v vzhodnih deželah, ko so prijevali monstruosne procese... Tudi v tujini so že zvedeli za to našo sramoto... Nekdo hodi po našem mestu in zbira podatke. V zamejstvu so ljudje, ki bi to poleno prav radi izvrgli pod noge tukajšnjim oblastnikom, s katerimi se bodejo že lep čas, če to lahko škoduje našemu ugledu! Našemu? Mojemu ne...“ (Str. 52)

Priča Peter govori:

„če poskušajo zdaj drug drugemu dokazati, kdo je bil med vojno bolj redje, bolj pravoveren, bolj na liniji, se mi zdijo podobni kozlom, ki si merijo robove, kateri ima daljše.“ (Str. 53)

„Lahko je plavati s tokom... Kadar se proti nekomu sproži plaz, prav nič ne tvegaš, če še ti dodaš kamenc. Pljuniti na mrljica, to ni noben pogum... Ko je bil Brodnik zvezni poslanec in okrajski sekretar, se ga je marsikdo bal... Ko so ga politično pokopali, ga je marsikdo obsojal tudi zradil zaslug, ki jih je storil oblasti. Sveda so ga obsojali v imenu te iste

Čas vrti se neprestano, seka rane in zdravi.

Simon Jenko, Obujenke X.

Editorial

A la conquista del continente

Según la revista "Problemas de la Paz y del Socialismo", editada en Praga, se celebró recientemente una conferencia en la capital checoslovaca, con la participación de la casi totalidad de los representantes de los P.C. latinoamericanos, para discutir "las particularidades de la etapa actual de la lucha revolucionaria y antiimperialista en América Latina".

La táctica general dictada a los P.C. de este continente continúa siendo, obviamente, la de los Frentes: en Chile se denominaba Unidad Popular, en Uruguay condujo a la creación de un Frente a comienzos de 1971, en Argentina el P.C. participa en el Congreso nacional antiimperialista, en Venezuela la táctica unitaria llevó a la formación de "Nueva Fuerza", en Colombia se formó una Unión Nacional de Oposición, etc.

En la conclusión de estos debates, se señaló: "Los participantes han comprobado que los amplios frentes antiimperialistas y demócraticos son un arma poderosa de la lucha de liberación, un paso en la vía de la creación de la fuerza social de la revolución en los países de América Latina. El éxito y la vitalidad de estos Frentes depende de la capacidad de las fuerzas que participan en ellos, en realizar una verdadera unidad de acción, en desarrollar y en reforzar su base social". Se decidió asimismo "reforzar y desarrollar los lazos amistosos entre los P.C. latinoamericanos, encontrarse más frecuentemente para cambiar informaciones y para coordinar las acciones". Acciones por supuesto tendientes a conquistar para el comunismo mundial el continente latinoamericano.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Značilen je bil napor, pa tudi uspeh vladnih krogov, ki so pretekli teden, in še spremljajo potovanje državne podpredsednice gospe Estele Martinez de Perón po raznih evropskih državah. To potovanje ima, poleg raznih konkretnih funkcij, ki jih gospa podpredsednica vrši, tudi namen dvigniti njen ugled v mednarodnem svetu, pa tudi znotraj Argentine, tu zlasti z vidika morebitnega nasledstva v primeru, da Perón ne bi mogel iz katerega koli vzroka voditi države.

Rekli smo, da je bil uspeh velik. Gospa podpredsednica je najprej potovala v Rim, kjer jo je italijanska vlada sprejela z vsemi častmi. Razni pogovori so, po poročanju časopisov, kar najbolje uspeli. Velik dosežek pa je bil tudi avdenci pri sv. očetu Pavlu VI., kar je gotovo tudi ublažilo razmerje med Va-

gši je bilo po nekaterih poročilih nad 200 mrtvih. Po Pekingu so se pojavili lepaki, v katerih nezadovoljne zahtevajo od Maočetunga, naj „uniči reakcionarje“. Največ lepakov je napeljanih na pekinški cesti Večne revolucije.

FRANCOSKI PROTIPAPEŽ je umrl minilo nedeljo v Nancy v Franciji. Francoski izobčeni duhovnik Michel Collin se je bil leta 1935 sam proglašil najprej za škofa, leta 1961 pa še za „papeža Klementa XV“. Okoli sebe je zbral tudi osem „kardinalov“, s katerimi je ustavil sekto „Apostolov neškončne ljubezni“ Njegov „kardinal Emanuel“ je izjavil, da bo nadaljeval s „poslanstvom Klementa XV.“

oblasti... Temu se pravi dialektika...“ (Str. 56)

„Ko so me spremeli v partijo, sem se počutil, kot da so mi nataknili ovratnico. Ti kar israj in grizi, mi že pazimo nate...“ (Str. 55)

Druga priča pričoveduje, kako so mučili Gašperja, ko so odkrili, da je med partizani kot gestapovski špion:

„Zvezali so Gašperja in zvlekle izbo... Sedel sem in opazoval, kaj se bo izčimilo... Klofute seveda niso pomagale. Gašper je postal samo še bolj divji. Ko mu je Don strgal strajco s telesa in se je pokazala svinjica, je že nekoliko prebledel. Don je ukazal, naj ga privečemo na mizo, sam pa je skočil v kuhinjo in se vrnil z razberjenim pokrovom od peči. Ko ga je prisnisl Gašperju med noge, je ta zverinsko zatulil in takoj priznal, da sta bila novinka, ki sta pobegnili, poslana v bataljon... Potem se je spet zakrnil vase, dokler ni Don znova začel z razbeljenim pokrovom... Gašperja so tam blizu likvidirali. Ne, nisem bil zraven. Poznal sem pa tistega, ki ga je počil... Bilo je v resnici nekoliko divje. Poskušala sta s silo... Nič... pob je bil prestrušen, zatulil je, če se ga je kdo dotaknil. Da bi ga še bolj prestrušil, mu je Mali ustrelil pod noge. Prebledel je kot zid in postal čisto pohlevan. Obljubil je, da bo storil vse, kar hosta od njega zahtevala. Morehal se je sezut, spodila sta ga na drevo. Opazoval naj bi neverico, skakal z veje na vejo. Ko se je obotavjal, sta oba streljala mimo njega, pa tudi v njegove noge, to ga je spodbodlo, da se je zaganjal res z neverjetno silo. No, nazadnje sta ga le sestrelila in poronila v jaz sem ga pokopal...“ (Str. 75)

„Bilo je tako, kot sem povedal.“ (Str. 69)

„Pri nas je vsa vojna in povojska leta veljalo, da je vsak kriv, kdor je stal živ.“ (Str. 72)

„Vsi tovariši bi morali vedeti, da v tistih časih nismo krvide merili z milimetri... Kdor je bil sumljiv, smo ga spravili s poti. To smo vši odobravali.“ (Str. 73)

„Mežnarjev z Brega. Fant, star komaj sedemnajst let. Vsa dolina je vredela, da je malo čez les. Bil je nor na uniformo, pa tudi za njegove starše ni bilo mogoče reči, da bi bili nam (partizanom) naklonjeni. Se razume, držali so se kruha, ta pa je bil v cerkvi. Fanta so pripeljali v štab. Lotila sta se ga z Malijem. Hotela sta izvleči iz njega kaj važnega, a se jima ni posrečilo. Poskušala sta s silo... Nič... pob je bil prestrušen, zatulil je, če se ga je kdo dotaknil. Da bi ga še bolj prestrušil, mu je Mali ustrelil pod noge. Prebledel je kot zid in postal čisto pohlevan. Obljubil je, da bo storil vse, kar hosta od njega zahtevala. Morehal se je sezut, spodila sta ga na drevo. Opazoval naj bi neverico, skakal z veje na vejo. Ko se je obotavjal, sta oba streljala mimo njega, pa tudi v njegove noge, to ga je spodbodlo, da se je zaganjal res z neverjetno silo. No, nazadnje sta ga le sestrelila in poronila v jaz sem ga pokopal...“ (Bo še)

Slovenice iz Slovenije

LJUTOMER — Za 80-letnico ustanovitve pevskega zborna v Ljutomeru so pripravili velik pevski festival, ki so se udeležili mnogi zbori iz raznih delov Slovenije. Istočasno so praznovali tudi 100-letnico konjeniškega kluba. Vse te slovesnosti so praznovali 1. junija, ki ga praznujejo kot občinski praznik.

LJUBLJANA — Društvo Ex Libris Sloveniae in knjižni klub Svet knjige sta pripravila dnevne izlet v Prekmurje, kjer so si obiskovalci ogledali vrsto umetnostno-zgodovinskih objektov v Bogojini, Odrancih, Selu, Gradu in Turišu. Izlet sta vodila dr. Emilian Cevc in dr. Rajko Pavlovec.

CELJE — Slovenski strokovnjaki za nuklearno medicino so se 31. maja sešli na prvem simpoziju o nuklearni medicini. Ob tej priliki so v Slovenskem zdravniškem društvu ustanovili tudi sekcijsko za to panogo zdravilstva.

TRŽIČ — Marija Faganeli—Greif je ravnateljica osnovne šole v Tržiču, razen tega pa je tudi bila kot delegatka na X. kongresu partije v Beogradu. Ob koncu kongresa je izjavila, da upa, da je kongres nakazal pot v spremembu šolskega programa. Po njenih izjavah so razmere neurejene na srednjih in visokih šolah, kjer so „sedaj take razmere, da pospešujejo socialno razlikovanje“. Učiteljica je rekla, da mnogi delavski otroci sploh nimajo možnosti izobraževanja na srednjih in visokih šolah. Kateri pa so torej tisti privilegirani razredi, saj v komunistični Titovini ni — socialnega razlikovanja, vsaj tako razlagajo oblastniki vsem po svetu, ki jih hočejo poslušati. Kdo torej laže, ali komunistka Greifova ali oblastniki, ki so tudi komunisti...

KOPER — Slikar — samouk Stojan Zafred iz Divače je 30. maja razstavljal v Kopru 18 slik v olju, med katerimi je največ kraških krajin. S temi slikami se je mlađi slikar, ki zaradi invalidnosti slike tako, da drži čopič med zobmi, predstavil že v Ljubljani in Postojni.

TOLMIN — Goriški muzej je uredil prvi muzejski objekt na prosterni na Tolminskem. Iz Pečin na Šentviški planoti so v Tolmin prenesli 200 let staro leseno kaščo, v kateri bodo nato uredili zbirko kmečkega orodja in posode. Kašča je stara ravno 200 let, zgrajena je bila namreč leta 1774; edino kar je novo, je slama, s katero so jo na novo prekrili.

BRESTANICA — V gradu v Brestanici (Rajhenburgu), kjer so med vojno bili nacistični zapori, po vojni pa seveda komunistični, je 30. maja Posavška pevska zveza pripravila pevski koncert. Nastopilo je 13 zborov iz severne, krške in brežiške občine. Letos je na tem pevskem nastopu nastopilo že nad 300 pevcev, na prvem ki je bil lani, jih je bilo le 200.

LJUBLJANA — Mladinsko gledališče se že pripravlja na sezono 74/75.

TITOV REFERAT NA 10. KONGRESU KPJ

(Nad. s 1. str.)
izključeni tudi takšni udarci imperializma in reakcionarnih sil proti svobodi in neodvisnemu razvoju držav, kakor je bil udar vojaške fašistične klike v Čilu, ki je uvela neverjetno nasilje nad ljudstvom in surovo potepala temeljne človekove pravice, "je hripano govoril jugoslovanski komunistični maršal. Jugoslovanski narodi niso pozabili in tudi vsi delegati, ki so ga poslušali, vedo, da tudi diktator Tito sam ni pozabil, kako so njegovi partiji takoj prve tedne po koncu druge svetovne vojne množično morili vrnjene desetisočje Slovencev, Hrvatov in Srbov, kako so več kot milijon ljudi po vsej državi privilejki pred ljudska sodišča, polnili koncentrična taborišča, trpali ječe, vse pod Titovim, Kardeljevim, Rankovičevim, Ribičevim vodstvom. Toda teh „dosežkov partije“ diktator Tito v svojem referatu ne omenja.

Diktator Tito je tudi, vse v soglasju z Moskvo, večen sovražnik Izraela: „Izrael še vedno ni dojel, da agresija in ekspanzivnost na račun sosednjih arabskih držav ne moreta biti podlagata njegove varnosti,“ je govoril, za vojno v Vietnamu pa tudi lažljivo trdi, da „še vedno ni končana“, ker tega „noče reakcionarni saigonski režim“ in odkrito postavi Jugoslavijo na stran vietnamskih komunistov z izjavo: „Tudi v

Ta sezona se je začela že s koncem maja, ko so uprizorili premiero igre Samuela Becketta „Poslednji trak“, naslednji teden pa so zaigrali novo igro istega avtorja „Srečni dnevi“. Obe predstavi sta namenjeni že odrasli mladini.

PTUJ — Starodavni Ptuj se moderinizira. V Domu upokojencev so postavili prvo dvigalo v mestu. Če pa pomislimo, da je Poetova — rimski Ptuj — imela celo vodovod, kopališča in druge naprave, nekatere je sedanj Ptuj pred kratkim sicer dobil, pa bi bilo vprašati arheologe, če ima dvigalo res prvenstvo.

DOMŽALE — V grobeljski cerkvici, kjer je sedaj urejen muzej slikarja Franca Jelovška, so pripravili pet stilnih koncertov v mesecu juniju. Nastopili so na teh koncertih Trio Cavaliere, Slovenski godalni kvartet, oktet Gallus in pa operni solisti.

LJUBLJANA — Edino ljubljansko javno kopališče na Miklošičevi cesti je bilo pozimi zaprto zaradi popravil. Sedaj ima hude finančne težave, pa še zastarelo je, zato mu prerokujejo skrajšnji konec. Toda nekoliko je le pomagalo pri osebni higieni Ljubljjančanov: Saj je še vedno 32 odstotkov ljubljanskih stanovanj brez kopališča.

DOBROVO — Goriška je znana med drugim tudi po česnjah in v Brdih jih je kar precej. Zato so se spomnili, da bi izrabili česnje tudi za turistično vabo.

In to ne šele letos, ampak že nekaj let nazaj v Dobrovem prirejajo „praznik česnje“, ki so ga letos praznovali 2. junija. Na ta „praznik“ je prišlo nad 10.000 gostov, katerim so na folkloru zanimiv način prikazali obiranje in trgovanje s česnjami, sodelovalo pa je kakih 20 skupin iz briških vasi. Odprli so tudi razstavo česnje. Kmetijski zavod Gorica pa je prikazal z grafikonom „propadanje tega nekoč znamenitega goriškega sadja“. Ugotovili so, da se je pridelek v zadnjih 15 letih zmanjšal za desetino. Niso pa navedli krivca... ki pa je kljub temu znan: partija je kmeta s svojo gospodarsko politiko uničevala, sedaj pa toži nad posledicami.

LJUBLJANA — Kraški pojavi so svetovnoznanji; eden teh pojavov so kraške lame, med njimi svetovnoznanata Postojna seveda daleč prednjači. V zvezi s temi pojavi se je razvila celo panoga v geografiji, ki jo imenujejo krasoslojje. Krasoslojje je že zelo razvajano in v strokovnem slovstvu strokovnjak najde obilico izrazov, ki jih komaj še razume. Zato je katedra za fizično geografijo ljubljanske univerze izdala po večletnih posvetovanjih s strokovnjaki knjizo na 76 straneh „Slovenska kraška terminologija“. Pri slovenskih terminih so pripisali še angleške, francoske in nemške izraze, zato bo knjižica koristna vsakomur ki se ukvarja s kraškimi pojavi.

TRBOVLJE — Po štirimesečnem splošnem popravilu so 1. junija spet vključili v slovensko električno omrežje energijo termoelektrarne Trbovlje II, ki proizvaja 125 megavatov.

MURSKA SOBOTA — Po zvišanju odkupne cene mleka v tovarni mlečnega prahu KIK Pomurka nimajo več problemov. Sedaj dobivajo kmetje po 65 par za tolščno enoto. V letošnjih prvih štirih mesecih so predelali že skoraj 6 milijonov litrov mleka in menijo, da bodo zdaj brez težav presegli načrtovani program odkupa v letošnjem letu: 18 milijonov litrov mleka.

MARIBOR — Pred tremi leti so v sedmih severovzhodnih slovenskih občinah — v Gornji Radgoni, St. Lenartu, Ljutomeru, Mariboru, Ormožu, Ptaju in Slovenski Bistrici — uredili obrambo proti toči. Sedaj primanjkuje demarja za to obrambo. Pravijo, da bi za to obrambo morale prispetati tudi druge organizacije in podjetja in ne samo kmetijci. Razen tega so rakete proti toči dostikrat neustrezone, ker imajo prekratek domet. Zato je toča 22. maja povzročila hudo škodo na nekaterih področjih. V Tivtu, kjer edino izdelujejo rakete proti toči so enostavno odgovorili, naj jih ne kupijo, če jim ne ustrezajo. V slovenskih občinah bi namreč imeli radi rakete z dometom 6.000 metrov, v Tivtu izdelane pa imajo „ura den“ domet 4.000 metrov, v resnici je še krajši.

ZAHODNA SLOVENIJA — Po soglasju z Moskvo, pri srcu mir v Evropi, toda ne kakršen koli, temveč „celovit“ kakor ga sam imenuje. „Varnost Evrope mora biti celovita, zajeti mora vse države in vsa območja vključno tudi Sredozemlje,“ pribuja Tito. Na vsak način bi rad ohranil Moskvi njen satelitski blok nedotaknen in ji omogočil nadaljnji prodov v Zahodno Evropo in Sredozemlje.

BIVŠA CONA B

Edina postavka v Titovem referatu, ki bi jo morda mogli označiti za pozitivno je bila njegova izjava glede nedavne italijansko-jugoslovanskega sporu okoli bivše cone B Svobodnega tržaškega ozemlja. Dobesedno je dejal: „Vprašanje cone B ne prihaja več v poštev kot vprašanje. To je končano. Odločno zavračamo ozemeljske zahteve italijanske vlade...“ Zamolčal pa je, da tega dejstva Italija še ni ratificirala in tudi ne Moskva. Zato kljub govorjenju, da to vprašanje „ne prihaja več v poštev“, tega problema ne reši. Če manj drži

SLOVENCI V ARGENTINI

BUELOS AIRES

Procesija sv. Rožnega Telesa

V nedeljo 16. t. m. je bila v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejia tradicionalna procesija Sv. Rožnega Telesa, katere se udeleži vsa slovenska srečna iz Buenos Airesa in okolice. Mogočna verska manifestacija v cerkvi in po vrtu zavoda, ki nas spominja na teleske procesije v domovini, se je prilenila ob deseti ura s sveto mašo, katero je daroval delegat slovenskih dušni pastirjev za Argentinu, msgr. Anton Orehar, z njim pa so somaševali še g. Matija Lamovšek, g. Gregor Mali in g. Franc Bedar SDB.

Po mašnem nagovoru je msgr. Orehar razvijal svoje misli o verski resnici o presveti Evarhistiji. Naglašal je zlasti rojakom, kako mora biti prav Evarhistija središče vsega našega življenja. Med mašo je bilo ljudsko petje. Med obhajilom pa so prisotni v nehnih vrstah pristopili k angelski mihi.

Po sveti maši se je razvila po obširnem vrtu mogočna procesija. Za križem so stopali možje in fantje, nato šolski otroci z učiteljstvom. Bile so tudi narodne noše, ki so se posebej ponazarile slovenski znaci te verske manifestacije. Sledil je zbor duhovnikov z Najsvetijim. Nato zastopniki naših društev. Domov in organizacij; procesijo pa je zaključila dolga vrsta žen in dekle.

Vsa množica je vrto mola in prepevala, medtem ko je Evarhistični Ježus delil svoj blagoslov. Oltarje, postavljene ob poti procesije, so pripravile naše skupnosti iz buenosaireske okolice in sicer: San Justo, Castelar, San Martín-Carapachay in Ramos Mejia. Pred njimi je po slovenskem običaju razvijal obred petja evangelijs in blagoslova. Evangelijs je peli g. dr. Alojzij Starc, g. Matija Lamovšek, g. Gregor Mali in g. Jože Škerbec.

Po zadnjem blagoslovu in veličastnem petju v cerkvi Marie Pomagaj, se je zaključila ta verska slovesnost, ki iz

leta v leto priča o globoki veri in požgožnosti rojakov do svetega Rožnega Telesa.

CARAPACHAY

Občni zbor doma

Slovenski dom v Carapachayu je imel v nedeljo 9. junija svoj 14. redni občni zbor, na katerem je odbor polagal račune o delu v pretekli poslovni dobi.

Iz poročil vseh odbornikov je razvidno, da dom napreduje tako v duhovno-kulturnem kakovosti tudi v materialnem pogledu. Vsi so pa poudarjali, da je za dosegov zastavljen ciljev potreben širok sodelovanje. Število res delujočih je majhno, medtem ko večina stoji ob strani in čaka na sadove dela drugih. Vsi so pozdravili prirastek članstva z dekleti in fanti, ki so tudi v novi odbor pritegnjeni, da se učijo vodstva za

Zadovoljstvo vseh navzočih članov je povzročilo, da je bila v pretekli poslovni dobi dosegna pravna osebnost doma in prepisani zemljišča na njegovo ime — Asociación Civil Hogar Esloveno Sociedad Cultural. Odvetniško delo za dosegne pravne osebnosti sta brezplačno izvršila dr. Vital C. Ašič in njegova gospa Dra. Rosa Tropea, katerima so vse člani izrazili hvaležnost z aplavzom.

V novi odbor so za dobo dveh let bili izvoljeni: za predsednika Lojze Sedej, podpredsednik Edward Škulj, tajnik Viktor Jenko, blagajnik Janez Amon, kulturni referent Ivan Žnidar, gospodar Janez Gričar, odbornik Jože Korošec in Miha Klemen, namestnika pa Rozka Klemenčiča in Janez Žnidar ml. V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni dr. Vlado Peždir, Vinko Aljancič, Ivan Sušnik, za namestnika pa Janez Pleško ml.

Ves občni zbor je potekel v prijetnem vremenu vzdružju, ki vedno vlada v našem domu in v želji, da bi vsi mladi, fantje in dekleti intenzivne sodelovali z domom, ki je najbolj njim namenjen. Kot predstavnica društva Žena in mati je bila prisotna gospa Helena Gričarjeva,

Od starih napevov do mladih odmevov

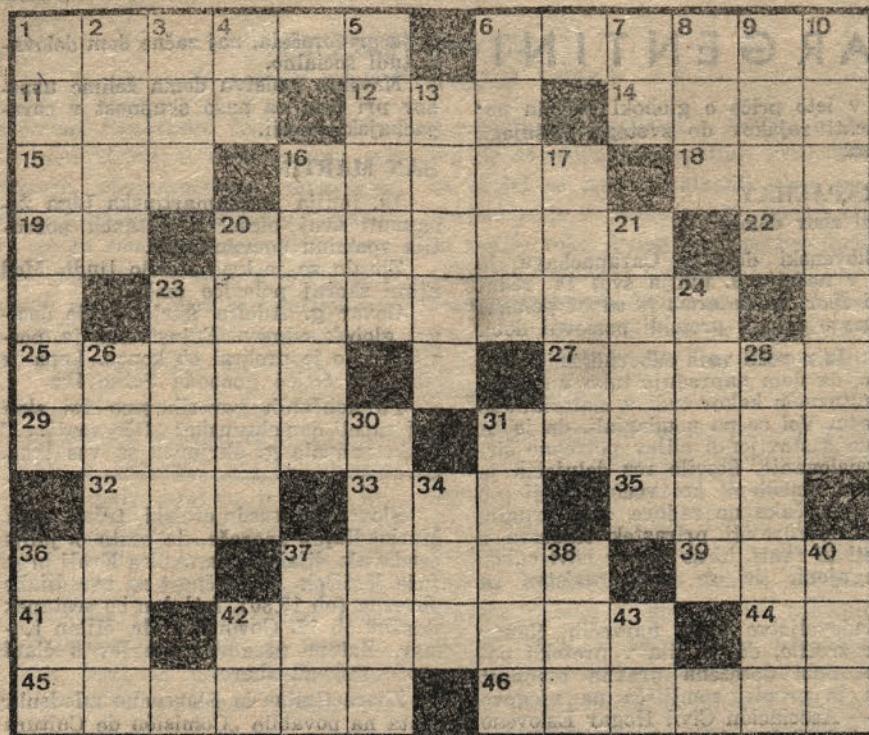
Oni dan, že pod večer, me je pot zanesla h gospel Anki v vas. „Vajo imamo nočjo“ začvršili Maruška, ko me gostoljubno spremila od vrat. Na moj vprašajoči pogled, češ, kaj pa ti?, mi spomina pojasnjuje: „Alt! še nismo na vrsti, zdaj vadijo sopran!“ A tako!

Ko dosegva do vrtne hišice, že vladno stegnje, ki vedeni vrtu utroti kljuki, in jo naglo ustavim. Venkaj segajo se rahlo tipajči glasi za pravnični napevom neke prastare više, take izviri davnih naših rodov. Kakšen odmev neki, pomislim, bristi v tej naši mladži obsojenju z besedili in melodijami, kakršne so klice iz nočnih drugačnih dogajanj, vtičov in nočnih odzivov, kot jih verjetno težajo in nemara le v redkih primerih podčvrstijo mladostnik iz generacije beat zvokov? Ko mar za te mlade pevke, otroke zdanjega časa, te melodije le slučajen skupe posameznih zvokov, ubranih v neko pevno zaporedje, ali na jih morda res dojemajo kot zvčno izpričano povest in izredno svojih babic in dedov? Mar v interpretaciji te povesti slepo le razumsko reproducira tone bolj ali manj verno po dirigenčnih napotkih, ali pa se jim nemara počuti iz vibracij čustveno podčvrstite zgodbe? Kako neki je s to stvarjo?

A namesto odgovora, namah utilne notri pesem sredi stavka in gospa Anka (Savelli Gaserjeva) odloči: „Ne tako, dekle! Začimmo znova...“ Z Maruško pa, kot da name kaenkrat postaleno nerodno spričo prisluškovanja pred začetnimi vratimi, predlagava kharti: „Vstopiva!“

Ponižno sedem v kot in poslušam. Zborček je zdaj že popolen, soprani s primimi in drugimi aliti. Sami hrhki slovenski dekleli! Življenje kar prekipeva iz njih mladosti. Ustnini slovenskih glasov, mehki, močno ustveno obarvanii, nevsičivi. Potlej pa, kot da ži kipar modeliral v glini podobo svoje vizije, postaja pesem vse bolj in bolj plastično izrazita, pristneša po vztajnih dirgentinskih retušah. In takšem pesem za pesmijo. Ta vesela, ona žalostna, spet druga še gravora, pa nagajiva in tako naprej. Seveda se ponokod řeši nekaj lojivo, da do koncerta je še tri tedne časa, doleti bodo lahko izpilile in zgledile še te hranavine.

Vmes pregledujem koncertni program in ugotovim eno značilnih, močno zaslužnih prvin tera zbor: skoraj same nove pesmi, čeprav v temeljnih potezah povedati tudi na koncertu samem. Potprežljivo me poslušajo, čeprav drsi večer že dobrščas v noči in veda za nestrpnost in izbičajočih spremjevalcev. Gospa Anka znova udari na klavir intonančni akord, doda primerna navodila — in v sobici zadoni pristno ziljsko ženitvanjsko razpoloženje. Ustvarjeno vzdružje pa daje odgovor na moja prejšnja vprašanja: Da, klub sodobni miselnosti — še zabrani odziv v naših mladih ob srečanju z duhovnimi vrednotami, tudi s takimi iz staroveških zasnov in snočetij. In pa: gibal, ki daje našim pevcom vztrajati, je preprosto — ljubezen do slovenske pesmi! To velja gotovo za vse naše zbere in (morda s kako redko izjemo, ki le potrjuje pravilo) tudi za

SESTA NAGRADNA KRIŽANKA

Vodoravno: 1) Velika potna torba. 6) Srednjeveška ladja na vesi. 11) Ptica roparica. 12) Medmet, ki izraža bolečino zaradi vročine. 14) Poldragi kamen. 15) Svojilni zaimek. 16) Brkela. 18) Del obraza. 19) Kratica za centilitr. 20) Spravilo v red. 22) Osebni zaimek. 23) Slovensko mesto. 25) Zadnji trojstveni kralj. 27) Na tem mestu. 29) Konkurent. 31) Tepejo z blcem. 32) Gorje (po latinsko). 33) Hoditi. 35) In (po angleško). 36) Glodalec. 37) Zlomljena. 39) Ime močnega eksploziva (začetnici). 41) Pred Kristusom (latinsko, začetnici). 42) Neumno razgrajanje. 44) Onomatopojija riganja. 45) Razpredelnice. 46) Videz.

Naprečno: 1) Osnutek. 2) Plužil. 3) Znač. 4) Kratica za člen. 5) Morska ptica. 6) Mehka bela kovina. 7) Italijanski člen. 8) Tujska za zvok v zloženkah. 9) Močno. 10) Bolezensko zmanjšanje napona mišičja (4. sklon). 13) Del jezdne oprave. 16) Množice. 17) Spati, ležati (otroško). 20) Ulovil. 21) Cbujek. 23) Gladis z likalnikom. 24) Tropska rastlina z bodicami listi. 26) Ubožica. 28) Ajdov kruh. 30) Glasbilo na strune. 31) Bistvena. 34) Lomi. 36) Izraz pri šahu. 37) Začimba. 38) Medmet, ki izraža bolečino. 40) Vlomilec. 42) Nikalnica. 43) Junaška pesnitem.

SLOVENCI PO SVETU

BRAZIL — São Paulo.

20. maja se je vrnila v São Paulo na sedežu slovenske župnije proslava sv. Cirila in Metoda v navzočnosti nadškofa in kardinala Pavla Arnsa. Pri proslavi so sodelovali katoliški dušni pastirji slovenskih skupin, katoliških in pravoslavnih: slovenski, hrvaški, poljski, ruski in ukrajinski. Proslava je trajala od 16—20. maša samega 75 minut.

Maša je bila v obredu sv. Janeza Krizostoma v staroslovenskem jeziku. Mašo so peli trije ukrajinski brazili in en jezuït, sodelovala sta ukrajinski in ruski zbor. Slovenci so zapeli pred kardinalovo pridiga kitico pesmi: „Operavajmo junaka dva“ pri obhajilu pa: „Tebe ljubi moja duša“. Tudi Hrvati in Poljaki so peli po eno pesem. Kardinal, ki je spremjal obred v prevodu, je ponovno dejal, da ga je slovenska liturgija ganila. Sej pa je tudi bilo kot v operi.

V dvorani je slovenski župnik pozdravil kardinala in navzoče. Ob njem je bilo 30 otrok v narodnih nošah. Šest deklik je držalo v rokah velika lectova srca z imeni: Čehi (so tudi bili zastopani), Hrvati, Slovenci, Poljaki, Rusi in Ukraineri. Po pozdravu so otroci izredili kardinalu srca in rože in se z njim pozdravljali.

Za tem je župnik Alojzij Ilc govoril o razmerah, v katerih sta delovala sv. brata.

Nato so se predstavile posamezne skupine z najbolj znano narodno podobo. Materje božje in s pesmijo njej v čast. Slovenci so pokazali brezjansko podobo in zapeli tri kitice pesmi: Marija, skozi življenje. Vsaka skupina je nato šla pozdraviti kardinala.

V drugem delu so nastopale poljske, ruske in ukrajinske skupine v narodnih nošah s plesi ob nenehnem poslanju. Skupine otrok, fantov in deklet so se vrstile na održno podlugo uro. Vmes so nastopali pevski zbori, eden boljši od drugega. Med tem delom prireditve so bili udeleženci postreženi s pecivom, zlasti s slovensko notico, in s pijačo, ki je je bilo na pretek. Podjetji Coca-Cola in Antartica sta darovali za prireditve vsaka po 25 zabojev pijače, t. j. 700 steklenic.

Vreme je bilo dobro, udeležba velika, razpoloženje izvrstno. Kardinal, ki bi bil po programu odšel že ob 19, ker je imel v drugi cerkvi ob 20 mašo za časnikarje, je obseidel do pol osmilj in se nato lepo zahvalil za prireditve. Med drugim je dejal: „Dali ste mi šest srce. Za vse imam prostor. Vaša srca ostanejo z menoj, moje ostane z vami.“ Pozdravil je katoličane in pravoslavne. Po njegovem odhodu se je prireditve nadaljevale še nad pol ure.

Od tsepovsod

CIGARETA, NAJHUJŠA SOVRAŽNIČA ZDRAVJA. Rak je bolezen naših dni. Po vsem svetu medicinski strokovnjaki iščejo, kaj je vzrok tej hudi bolezni. Ugotovili so, da nekatere vrste raka moreno pojemajo, sunkovito pa se dviga število rakastih obolenj na dihalih in pljuvih. Resni raziskovalci sodijo, da je temu vzrok kajenje. „Znanstveno zanesljive statistike potrjujejo, da za rakom na pljuvih zbolejajo kadilci širi-desetkrat prej kot nekadilci,“ pravi eden priznanih kancerologov — strokovnjak za raziskave rakastih obolenj. „Klub temu“ nadaljuje ta kancerolog, „pa potrošnja tobaka stalno narašča in mladi ljudje začno kaditi že zelo zgodaj. Kaj je vzrok temu? Gospodarska moč tobačne industrije. Pa tudi vlade so krive temu, ker je tobak povečinjavni monopol. Kriv je tudi tisk, ki o tem molči. Molči pa zato, ker do biva bogato plačane oglase za cigarete in pa tudi zato, ker večina časnikarjev kad in zato o škodljivosti tobaka noči piše.

PRAVISO, DA JE VREDNO POSKUSITI — Cigarete krijejo najrazličnejših bolezni, zato bi se marsikdo rad odvadil kajenja. A za to je treba preči močne volje, česar pa obitajo, kadilci primanjkuje. Nekateri se poskušajo odvaditi kajenju s sladkarijami. To pa ima spet slabe posledice zaradi zvišanja

Opomba: Še je čas, da boš tudi ti z majhno današnjo vlogo leta 2000 milijonar!

ČETRTA NAGRADNA KRIŽANKA

Vposlanih je bilo 54 rešitev.

Prejšnjo nedeljo je ob priliki Alojzijeve proslave na Ramón Falconu ob navzočnosti komisije bila izrezbana Alenka Lovšin.

Na dan zaključka Razstave slovenske podjetnosti v oktobru bo nagrajenka prejela SLOGINO knjižico z vlogo \$ 100.—, vpisano z datumom 1. junija 1974.

V SLOGI JE MOČ!

RESITEV ČETRE NAGRADNE KRIŽanke

Vodoravno: 1) Fantom. 6) Brumen. 11) Igor. 12) Oba. 14) Koze. 15) Gaj. 16) Prale. 18) Lot. 19) Ar. 20) Pesniki. 22) Po. 23) Besedniki. 25) Ovele. 27) Pospi. 29) Želim. 31) Kantor. 32) Sin. 33) Bor. 35) Ars. 36) Meč. 37) Siksa. 39) Ata. 41) Ol. 42) Milodar. 44) NK. 45) Žaluje. 46) Ekhol.

Naprečno: 1) Figamož. 2) Agar. 3) Noj. 4) TR. 5) Morse. 6) Balin. 7) Uk. 8) Mol. 9) Ezop. 10) Netopir. 13) Banda. 16) Pesem. 17) Elkina. 20) Pelin. 21) Ikonka. 23) Belč. 24) Istra. 26) Vesela. 28) Postno. 30) Obile. 31) Krade. 34) Oko. 36) Mož. 37) Sij. 38) Šah. 40) Akt. 42) Mu. 43) Ro.

OBVESTILA

SOBOTA, 29. junija 1974:

V Slovenskem domu ob 18 bodo šolski otroci počastili svoje očete in stare očete za njihov praznik.

Na Pristavi čajanka SDO-SFZ Morón ob 20.30.

NEDELJA, 30. junija 1974:

V Slovenskem domu družinska nedelja. Ob 9 sv. maša, nato predavanje dr. Rudolfa Smersuha, razgovor in skupno kosošo.

V Carapachay ob 16 družinsko srečanje s proslavo očetovskega dne.

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi ob 17 spominska proslava naših junakov. Govoril bo dr. Stanko Kocipar.

Na Pristavi po sv. maši spominska proslava v pripravi SDO-SFZ Morón za mladino in odrasle.

V Našem domu v San Justu ob 9.30 spominska proslava padlih junakov. Pripravila bo mladina. Govoril bo Janez Zorec.

V Slovenski hiši ob 10 V. redni občni zbor Zavetišča dr. Gregorija Rožmana.

SOBOTA, 6. julija 1974:

V Slovenski hiši ob 20 koncert zborov Slovenske madene.

V Slovenski hiši ob 15.30 predavanje za dijake in ob 17 za starše učencev Srednješolskega tečaja ravnatelja M. Bajuku.

NEDELJA, 14. julija 1974:

V Slovenskem domu v San Martinu družinsko kosošo, popoldne tekme v balinjanju med moštvi Carapachay in San Martin.

Na Pristavi pripravlja SDO in SFZ veselo mestočine v kres.

V Slovenski hiši ob 15.30 sestanek Zvezne slovenskih mati in žena s predavanjem arh. Jureta Vombergarja.

SREDA, 17. Julija 1974:

Liga Žena mati ima spet svoj redni sestanek, vabljeni vse!

Za dobro voljo

„Lep osel sem bil, da sem se poročil s teboj.“

Ona: „Nikar se ne hvali! Lep nisi bil nikoli.“

„Miha, povej mi, kdaj si spoznal svojo ženo.“

„Kmalu po poroki.“

Tone: „To je pa že preveč. Pomisl, Jaka, žena mi je danes rekla: tepec starci.“

Jaka: „Tega pa bi ti že ne smela reči. Star pa res še nisi.“

OD DOMA

Zaradi višjih, ki so se nakopičili pred menoj, ne vidim svojega cilja.

Lahko je stiskati pas iz krokodiljega usnja.

Dolg jezik — kratka kariera.

DOMAČE KOLINE NA PRISTAVI

V nedeljo, 30. 6. 1974, kosoš.

Prosimo za prijave.

Koline za dom že v soboto, 29. 6. 1974, zvečer.

Vso spoštovanjo starino in mladino prisrčno vabijo

SLOVENSKE MLADENKE

na

PEVSKI KONCERT

Zapele bodo:

Napevi naših redov

so starci napevi — zdaj v mladih odmevi

Zenitvanje v Korotanu

koroska svadbeni šega — ki to pot v prve k nam sega

Iz zibke slovenske

izbrane pevske prvine — iz naše pradomovine

6. julija 1974 ob osmih zvečer, Ramón L. Falcón 4158

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra MunicipalidadAVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

Opozorjam, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalnu, vedno na razpolago najfinješo pohištvo

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare

Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga, dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj

in Tone Mizerit

Argentino Correo Central (B)
Concesión N° 5775TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 2.223.341Naročnina Svobodne Slovenije za 1. 1974
za Argentino \$ 105.— (10.500) — pri
pošiljanju po pošti \$ 110.— (11.000).
ZDA in Kanada 16 USA dol. za Evro-
po 19 USA dol. za pošiljanje z avion-
sko pošto. Evropa, ZDA in Kanada za
pošiljanje na vpadno pošto 12 USA dol.
Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados
Unidos 425. Buenos Aires. T. E. 33-7213MARIJA SNEŽNA
OSTERC

ZOBOZDRAVNICA

Thames 2272 7. nadstr. „E“

Prositi za uro na telefonu:
761-1730 od 10. do 15. ure

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE

Escríbano Pùblico

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, ofic. 2

T. E. 35-8827

DR. JUAN JESÚS
BLASNIK

Specialist za ortopedijo

in travmatologijo

C. José E. Uriarte 285, Cap. Fed
Zahtevajte določitev ure na
telefoni 49-5855.